

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN PRE-SERVICE TEACHERS' SOCIAL MEDIA USE AND THEIR TEACHING SELF-EFFICACY

Mahmut TÜRKMEN* Gönül YAZGI** Turhan HAYAT*** İsmihan Türkan HAYAT****

*Milli Eğitim Bakanlığı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, Müdür Yardımcısı, mahmutturkmen03@gmail.com, Orcid: 0009-0000-0696-6285

**Milli Eğitim Bakanlığı, Matematik Öğretmeni, gonulyazgi@hotmail.com, Orcid: 0009-0002-7458-0338

***Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Eğitimi Öğretmeni, Müdür Yardımcısı, turhanhayat@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-9098-5736

****Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Eğitimi Öğretmeni, turkanhayat@hotmail.com, Orcid: 0009-0007-2973-1498

Received Date: 02.07.2024

Revised Date: 14.09.2024

Accepted Date: 13.09.2024

Copyright © 2024 Mahmut TÜRKMEN, Gönül YAZGI, Turhan HAYAT, İsmihan Türkan HAYAT. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

Examining the relationship between pre-service teachers' social media use and their teaching self-efficacy has become essential due to the increasing digitalization of today's education system and the rising importance of teachers' digital skills. Social media is a valuable tool for teachers, enabling quick access to information, sharing educational materials, and establishing a dynamic communication channel between students and teachers. Developing effective social media usage skills during their training can enhance pre-service teachers' impact throughout their careers. Teachers' self-efficacy their confidence in their ability to plan lessons, provide constructive feedback, and manage classrooms directly influences their success in these areas. Therefore, understanding the connection between social media use and teaching self-efficacy can help us better comprehend the role of social media platforms in the professional development of teachers. Additionally, examining this relationship provides insight into how social media impacts pre-service teachers' confidence, information sharing, and participation in professional learning communities. Social media platforms allow pre-service teachers to engage in professional knowledge exchange, stay updated on current pedagogical developments, and learn innovative methods relevant to their field. In this context, understanding how social media use contributes to or limits teaching self-efficacy can guide the development of teacher training programs and digital literacy education. Consequently, pre-service teachers can be better equipped to become active, informed individuals in the digital world, ultimately enhancing their future contributions to education.

Keywords: Social Media, School Administration, Teacher, Self-Efficacy

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL MEDYA KULLANIMLARI İLE ÖĞRETMEN ÖZ-YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Öğretmen adaylarının sosyal medya kullanımları ile öğretmen öz-yeterlikleri arasındaki ilişkiyi incelemek, günümüz eğitim sisteminin dijitalleşmesi ve öğretmenlerin dijital becerilerinin önem kazanması nedeniyle büyük bir gereklilik haline gelmiştir. Sosyal medya, bilgiye hızlı erişim sağlamak, eğitim materyalleri paylaşmak ve öğrenci-öğretmen arasında dinamik bir iletişim kanalı oluşturmak açısından öğretmenler için önemli bir araçtır. Özellikle öğretmen adaylarının, meslek hayatları boyunca bu platformları verimli kullanabilme becerisi geliştirmeleri, eğitimdeki etkilerini artırabilir. Öğretmenlerin kendilerini yeterli görme düzeyleri yani öz-yeterlikleri, ders planlama, öğrenciye etkili geri bildirim verme, sınıf yönetimi gibi alanlarda başarılarını doğrudan etkileyen bir faktördür. Dolayısıyla, sosyal medya kullanımı ile bu öz-yeterlik arasındaki ilişkiyi anlamak, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde sosyal medya platformlarının rolünü daha iyi kavramamıza yardımcı olabilir. Bu ilişkiyi incelemek ayrıca, sosyal medyanın öğretmen adaylarının kendilerine olan güvenini, bilgi paylaşımı ve profesyonel öğrenme topluluklarına katılma gibi unsurlara etkisini anlamamıza da olanak tanır. Sosyal medya

platformları, mesleki bilgi alışverişi yapmanın yanı sıra öğretmen adaylarının güncel pedagojik gelişmeleri takip etmelerine ve kendi alanlarında yenilikçi yöntemleri öğrenmelerine de olanak sağlar. Bu bağlamda, sosyal medya kullanımının öğretmen öz-yeterliliğine nasıl katkı sunduğunu veya hangi durumlarda sınırlayıcı olabileceğini araştırmak, öğretmen yetiştirme programlarının içeriklerini ve dijital yeterlilik eğitimlerini şekillendirmek için de yol gösterici olabilir. Böylelikle, öğretmen adaylarının dijital dünyada daha etkin ve bilinçli bireyler olmaları sağlanarak, gelecekte eğitime katkılarının güçlendirilmesi hedeflenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Okul Yönetimi, Öğretmen, Öz-Yeterlik

1. GİRİŞ

Günümüz teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler de yeni iletişim teknolojileri, medya yazınına birçok yeni kavramı da sokmuştur; yeni medya, internet, sosyal medya, sosyal ağ bunlardan bazılarıdır. Birçok kaynakta medya; yasama, yürütme, yargının ardından gelen dördüncü güç olarak anılmasına rağmen günümüz yaşantısında medya insan topluluğunu yönlendiren ve bu topluluğun dönüşümünü sağlayan birinci güç durumunda olduğu ifade edilmektedir.

Sosyal ağlar; resmi kurumlar ve yöneticileri tarafından görmezden gelemecekleri dönüşümler sağlamış, bu ağlardan uzak kalmaları onları ve kurumlarını başarısızlıkla karşı karşıya bırakmıştır. Bu bilinenler sayesinde kurum ve kuruluşların sosyal medyanın varlığını görmezden gelmeleri mümkün görülmemektedir. Bu yüzden artık kurumlarda sosyal medya kullanımının varlığı kaçınılmaz olmuştur.

Toplumun temelini oluşturan eğitimin ve bu eğitimi veren kurumların bu dijital gelişmeye entegre olmaları gerekliliği düşünülmektedir. Nitekim beklendiği üzere bu dijital gelişim ve dönüşüm, çoğu kurum ve sektörü etkilediği gibi eğitim ortamlarına da etki etmiştir. Çünkü çağ, “Z” kuşağı çağıdır ve “Z” kuşağının en göze çarpan özelliği dijital yerliler, ekran gençliği gibi kavramlarla birlikte anılıyor olmalarıdır. Teknoloji ile büyüyen bu kuşağa karşın eğitim kurumlarının öğretme, öğrenme ve yönetme sürecini geleneksel yöntemlerle sürdürmesi mümkün değildir.

Okullarda dijital teknolojilerin kullanılmaya başlamasıyla birlikte, okul yöneticileri artık öğretmenlerle iletişim kurarken sosyal ağları daha sık kullanmaktadır. Kurum içindeki bilgi akışı, iş süreçleri ve genel işleyiş, büyük ölçüde sosyal medya platformları üzerinden yürütülmeye başlanmıştır. Yöneticiler tarafından gönderilen mesajlar, zaman ve mekandan bağımsız olarak öğretmenlere eşzamanlı ulaştırılmakta, öğretmenler de hızla geri dönüş sağlayabilmektedir. Bu durum, okul yönetiminde sosyal medyanın önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Eskiden yüz yüze, fiziksel araçlar ve belirli zaman dilimlerinde yapılan işlemler, artık teknolojinin desteğiyle bilgisayar ve internet üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu gelişmeler, okul yönetiminde bilgisayar ve internetin daha yoğun kullanılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir (Kurun ve Çobanoğlu, 2019). Konuyla ilgili olarak Ekici'nin (2020) yaptığı araştırma sonucuna göre, kurum içinde özellikle öğretmenlerin aktif rol aldığı internetin kullanıldığı belirlenmiştir. Bu durum kurum içinde internetin gereksiz sarf edilmesi manasına gelen “sanal kaytarma” kavramını da gün yüzüne çıkarmıştır. Öğretmen ve yöneticileri yakından ilgilendiren bu kavram eğitim yönetiminde sıkça araştırılan bir konu olarak göze çarpmaktadır. Öğretmenlerin ve yöneticilerin yönetimde sosyal medya kullanmalarının başka birtakım sıkıntıları beraberinde getirebileceği düşünülmektedir ki örneği daha önce görülmüştür. Okullar yönetim ve kurum içi iletişimde daha çok grupla mesajlaşma imkanı sunan WhatsApp uygulamasını kullanır olmuşlardır. Bu durum; öğretmenlerin sadece okulda mesai içinde değil mesai sonrası kişisel hayatta da sosyal ağlar vasıtası ile sürekli etkileşim halinde olmaları zorunluluğunu getirmektedir. Ancak bu durum daha çok öğretmenler için sıkıntı verir hale

gelmeye başlamıştır. Çünkü okul idarecilerinin bu sosyal ağlarda oluşturdukları öğretmen gruplarından öğretmenlere talimat yağdırmaya başlamış olması, bireyin kendisi ve aile efradına kaliteli zaman ayıramaması, sürekli teyakkuz hali ve izleniyormuş hissi vb. birtakım kişisel ve sosyal sorunları da beraberinde getirmiştir. Sosyal medyanın okul yönetiminde kullanılır olmaya başlamasından bugüne, okul WhatsApp gruplarının kamusal alan olarak resmi nitelik taşıyıp taşımadığı özel hayata müdahale olup olmadığı yahut iş yükü oluşturup oluşturmadığı halen devam eden bir tartışma konusudur. İnternetin kamusal alan olup olmadığı ise hep tartışma konusu olmuştur.

Okul yönetiminde sosyal medya uygulamaları kullanımının gün geçtikçe artmasıyla bu konunun bilimsel bir biçimde araştırılıp sonuçlarının ortaya konması ve varsa doğacak problemlerin çözümünün araştırılması için bu konunun çalışılması zorunlu görülmektedir. Bu bağlamda sosyal medya uygulamalarının okul yönetiminde yönetim aracı olarak kullanılmaya başlamasının nicelik ve niteliğini ortaya koymanın önemli olduğu söylenebilir. Kamu yönetiminde sosyal medya ile ilgili çalışmalar mevcut olmakla birlikte bu çalışmalar daha çok sosyal medyanın halkla ilişkisel boyutlarını incelemiştir. Ancak okul yönetiminde sosyal medya kullanımının araştırıldığı, sorun ve çözümlerinin ortaya konduğu doğrudan çalışmalara rastlanmaması bu çalışmanın önemini göstermektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sosyal Medya Kavramı

Sosyal medya, temel olarak sosyal iletişim için geliştirilen modern elektronik platformlar olarak tanımlanabilir ve genellikle birbirini tanıyan veya belirli ilgi alanlarına sahip insanlardan oluşan bir topluluk yapısına sahiptir (Al Taeab, 2012). Aynı zamanda kişilerin kendilerini tanıtmalarına, çalışmalarını sergilemelerine ve paylaşımlarını yapmalarına olanak sağlayan bir web sayfası sunmaktadır. Bu ağ, bireyler ve toplumlar arasındaki iletişimde ve bilgi paylaşımında büyük değişimlere yol açabilir (Alabanı, 2017).

Uzun yıllardır internet dünyasında var olan sosyal medya, insanlara istedikleri yerden ve istedikleri zamanda iletişim kurma imkânı sunan bir etkileşim platformu olarak hizmet vermektedir. Sosyal ağlar, iletişim biçimlerini değiştirirken farklı milletlerin birbirine yakınlaşmasına ve ilişkilerin güçlenmesine katkıda bulunmuştur. Aren ve Karbnsky (2010) tarafından gerçekleştirilen bir araştırma, sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanan üniversite öğrencilerinin, bu platformları daha az kullanan öğrencilere kıyasla derslerine daha az odaklandığını ortaya koymuştur.

Başka bir çalışmada ise, sosyal medya kullanımı ile sosyal ilişkiler arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu araştırmaya katılan 1600 bireyin yarısından fazlası, sosyal medyada geçirdikleri sürenin aileleri ve arkadaşlarıyla birlikte geçirdikleri zamandan daha fazla olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar ayrıca sosyal medyanın yaşam tarzlarını dönüştürdüğünü de vurgulamışlardır (Mecheel, 2010). Bu veriler, sosyal medyanın etkisinin ne denli derin olduğunu ve insanların zamanlarının önemli bir kısmını bu platformlara ayırdığını göstermesi açısından dikkate değerdir. Bu geçirilen zamanın bireyler üzerindeki etkilerinin incelenmesi ise önemli bir araştırma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aifan (2016) tarafından yapılan bir araştırmada Suudi erkek ve kadınların sosyal medya platformlarındaki kullanım farklılıkları incelenmiş ve erkeklerin daha çok Facebook ve YouTube'da aktif olduğu, kadınların ise daha fazla WhatsApp kullandığı tespit edilmiştir. İlginç bir şekilde, Twitter, Wikipedia veya Skype gibi platformlar arasında belirgin bir katılım farkı bulunmamıştır.

2.2. Sosyal Medyanın Okullarda Kullanımı

Bireyler, düşüncelerini ve hislerini dile getirmek amacıyla sosyal medyayı bir iletişim aracı olarak kullanmaktadır. Aynı şekilde, kuruluşlar da görünürlüklerini artırmak ve paydaşlarına kendilerini tanıtmak için sosyal medya platformlarından yararlanmaktadır. Etkili okullar, öğrenci odaklı yaklaşımlar benimseyerek, eğitimsel hedefler doğrultusunda zengin öğrenme ortamları sunar, pozitif bir okul iklimi oluşturur, paydaş katılımına önem verir ve çevredeki fırsatları değerlendirirken aynı zamanda güçlü ve açık bir iletişim kurarlar (Arabacı, 2022). Sosyal medyanın geniş kullanım alanı, iletişim haricinde öğrenme ve öğretme süreçlerinde sunduğu kolaylıklarla da dikkat çekmektedir (Konuk ve Güntaş, 2019).

Bazı öğretmenler, yöneticiler ve okul çalışanları sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanmaktadır. Eğitim ortamlarında sosyal ağların kullanımı, okul yönetimi ile öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iş birliğini desteklemektedir (Özmen vd., 2012). Okulların sosyal medya platformlarında varlık göstermesi, öğrenciler ve veliler için eğitim kurumunu seçme, okul ile iletişim kurma, öğretmenler ve yöneticilerle etkileşimde bulunma ve kurumsal kimliğin algılanması açısından önemli bir etkileşim noktası haline gelmektedir (Zengin, 2022). Bu nedenle, okul müdürlerinin sosyal medya üzerinden okul hakkında bilgi ve duyuruları "Kişisel Verileri Koruma Kanunu"na uygun şekilde paylaşımları önerilmektedir (Kesim, 2022).

Okullar, sosyal medya platformlarını hem eğitim süreçlerinde hem de halkla ilişkiler ile öğrenci-veli iletişiminde bir araç olarak kullanmaktadır. Sosyal ağ tabanlı uygulamalar, öğrenme ortamlarını daha zengin hale getirmek için önemli fırsatlar sunmaktadır. Sosyal medyanın öğretim süreçlerine entegrasyonu, örneğin MEB Türkçe Dersi Öğretim Programı kapsamında öğrencilerin yazdığı metinlerin sosyal medya üzerinden paylaşımının teşvik edilmesi gibi uygulamalarla mümkün hale gelmektedir. Okullar, kendi etkinlikleri hakkında kamuoyunu bilgilendirmek ve etkileşimde buldukları paydaşlarla (öğrenciler, veliler, toplum) etkili bir iletişim kurmak amacıyla sosyal medya araçlarından faydalanmaktadır. Ayrıca okullar, yalnızca yazılı içerik değil, video, fotoğraf ve ses gibi materyaller kullanarak da sosyal medya etkileşimlerini artırma çabasında dırlar (Kesim, 2022).

Okullarda sosyal ağ sitelerinin kullanılmasının en iyi örneklerinden biri, okul web siteleridir. Okul yöneticileri, öğretmenlerin katkılarıyla akademik, sosyal ve diğer etkinlikleri günlük veya haftalık olarak okul web sitelerinde paylaşarak bu siteleri bir tür günlüğe dönüştürebilirler (D'Souza, 2006'dan aktaran Özmen vd., 2012). Gürsoy, Pakkan ve Topuz Savaş (2021), okulların sosyal medyayı kurumsal iletişim amacıyla etkin bir şekilde kullandığını belirtmişlerdir. Sosyal medyada içerik oluşturmanın geleneksel medya araçlarına göre daha pratik ve maliyet etkin olduğunu, hedef kitleyle etkileşim sağlamanın yanı sıra paylaşımların beğenilmesi, yorumlanması veya başkaları tarafından görünmesinin tanıtım açısından önemli katkılar sağladığını vurgulamışlardır. Ayrıca, velilerin ve öğrencilerin geri bildirimleriyle okulların gelişimine destek olduğunu ve bu platformların okulların hedef kitlelerine hızlı ve doğrudan ulaşmalarını kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir.

2020 yılında Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, sosyal medyanın bireyler ve kurumlar için önemli bir iletişim aracı haline gelmesi üzerine "Sosyal Medya Kullanım Kılavuzu" adlı bir rehber yayımlamıştır. Bu kılavuzda, özellikle kurumsal kimliği olan kullanıcıların paylaşımlarında daha dikkatli olmaları, provokatif içeriklerden uzak durmaları ve toplumsal ahlaka uygun bir şekilde hareket etmeleri gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, öğrenciler, çocuklar, gençler ve ebeveynler için sosyal medya kullanımıyla ilgili tavsiyeler de bu rehberde yer almaktadır (Kesim, 2022).

Milli Eğitim Bakanlığı, kurumlarının yürüttüğü etkinlik ve çalışmaları daha görünür hale getirmek amacıyla “Milli Eğitim Bakanlığı Kurumsal Sosyal Medya Kullanım Kılavuzu” hazırlamıştır. Bu kılavuzun hazırlanmasındaki temel hedefler arasında okul paydaşları arasındaki iletişimi artırmak, bir okul kültürü oluşturmak, hızlı ve etkili bilgilendirme sağlamak, örnek uygulama ve davranışları paylaşmak ve kurumlar arası etkileşimi güçlendirmek yer almaktadır. Kılavuzda, sosyal medya terimleri, hesap oluşturma ve yönetimi, içerik paylaşımı ve hesap güvenliği gibi konulara detaylı bir şekilde yer verilmiştir. Bu kılavuz, Nisan 2021’de tüm okullara resmi yazı ile duyurulmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 07.03.2017 tarihinde 2975829 sayılı “Okullarda Sosyal Medyanın Kullanılması” başlıklı bir genelge yayımlamıştır. Bu genelge ile MEB, okullarda sosyal medya platformlarının (Facebook, Instagram, Twitter vb.) kullanımına yönelik bazı kısıtlamalar getirmiştir. Genelgede, okullarda ders içi ve ders dışındaki etkinlikler, faaliyetler gibi her türlü ses, video ve görüntü kaydının sosyal medya üzerinde paylaşılmasının anayasaya aykırı olduğu belirtilmiş ve bu kurallara uymayan öğretmenler, yöneticiler ve öğrencilere yasal işlem yapılacağı ifade edilmiştir (Kesim, 2022: 42).

Okullar, duyuru ve çeşitli etkinliklerini sosyal medya aracılığıyla gerçekleştirirken, bu süreçte öğretmenlerin sosyal medya kullanımını teşvik etmektedir. Örneğin, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından hayata geçirilen “Öğretmeniyle Güzel İstanbul Projesi” çerçevesinde düzenlenen “Aydın Fotoğrafları, Aydın Yeteneği ve Aydın Hobisi” etkinliği, öğretmenleri sanatsal çalışmalara yönlendirmeyi ve onlara yeni beceriler kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu etkinlikte başarılı olan öğretmenlerin çalışmaları, sosyal medya hesaplarında paylaşılmakta ve bu şekilde tanıtılmaktadır.

2.2.1. Okullarda Sosyal Medya Yönetimi

Teknolojideki hızlı gelişmeler, kurumların ve kuruluşların kimliklerini yansıtabileceği yeni iletişim kanallarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Sosyal medya, ilk zamanlarda bireyler arasında bilgi paylaşımı ve iletişim amacıyla kullanılıyordu. Ancak zamanla, dünya genelinde yaygınlaşarak hem özel hem de kamu sektöründeki tüzel kişiler tarafından benimsenmiştir. Sosyal medya, özellikle iletişim ve haberleşme alanlarının yanı sıra siyaset, hizmet sunumu, pazarlama, ticaret, reklamcılık ve halkla ilişkiler gibi birçok alanda kritik bir araç haline gelmiştir (Kesim, 2022). Okullar, kurum içi iletişimlerinin yanı sıra dış paydaşlarla kurdukları iletişimde de sosyal medyayı ön plana çıkarmaktadır. Okul yöneticileri, hizmet vermek istedikleri kurum için düzenli toplantılar gibi resmi iletişim kanallarının yanı sıra sosyal medya grupları gibi gayri resmi iletişim kanalları da oluşturmalı ve bu kanalları aktif tutmalıdır (Akın, 2021). Sosyal medyanın bir iletişim aracı olarak etkili bir şekilde kullanılabilmesi için ise kurumsal sosyal medya hesaplarının iyi bir şekilde yönetilmesi büyük önem taşımaktadır.

2.2.3. Eğitim Kurumlarında Sosyal Medya

Gündelik yaşamda dijitalleşmenin doğal bir sonucu olarak, eğitimde dijital dönüşümün yaşanması kaçınılmaz bir durumdur (Taşkiran, 2016; akt. Özen, 2019). Hızla gelişen bilişim teknolojileri, eğitim alanında yeni fırsatlar ve kolaylıklar sunarken, aynı zamanda eğitimcilerin bu yeni teknolojilere uyum sağlamasını ve mesleki gelişimlerinde teknolojiden faydalanmalarını zorunlu hale getirmektedir (Özmen vd., 2012).

Ticari amaçlar güden organizasyonlarda sosyal medya, genellikle hedef kitleye ulaşmak, ürün ve kurum tanıtımı yapmak ve müşterileri ile rakipleri takip etmek için kullanılmaktadır. Ancak akademik çalışmaların ortaya koyduğu bulgulara göre sosyal medya,

daha çok araştırma yapmak, haberleşmek ve iletişim kurmak amacıyla kullanılmaktadır. Sosyal medya ortamlarının, eğitim süreçlerine kolaylıkla aktarılabilir oluşu ile son dönemde eğitim teknolojileri alanında da kullanılır olmuş; Facebook, Twitter, Instagram gibi uygulamalar bireylerin kendi sosyal çevreleri ile eğitimde gönderici-alıcı koordinasyonu ile yer almaya başlamıştır (Güldaş, 2021).

Bu gelişmeler, günlük yaşamın her alanını etkilediği gibi eğitim alanını da derinden etkilemekte; eğitim süreçlerini zaman ve mekân kısıtlamalarından bağımsız olarak bir araya getirebilmektedir. Hem çevrimiçi hem de çevrimdışı ortamda eğitimin sürekliliğini sağlamak mümkündür. Sosyal medya, yalnızca bir iletişim aracı olmanın ötesine geçerek, son derece önemli bir eğitim aracı haline gelmiştir. Özellikle geniş kitlelerin eğitimi açısından büyük bir öneme sahip hizmetler sunabilir. Öğretmen adaylarının genel görüşü, sosyal medyanın okul faaliyetlerini destekleyen faydalı bir araç olduğu yönündedir.

Sosyal medyanın eğitimde temel bir araç haline gelmesinde, hem okul içi hem de okul dışı öğrenme ortamlarını desteklemesi, anlık iletişimle içerik üzerinde tartışma imkanı sunması, ödev ve materyal paylaşımına olanak tanınması büyük bir rol oynamaktadır. Ayrıca öğrencilerin, velilerin ve öğretmenlerin bu süreci anlık olarak takip edebilmeleri de önemli bir etkidir. Eğitim ortamında sosyal medya uygulamalarının benimsenmesinin, öğrenci ve öğretmenler arasında daha etkili bir iletişim kurulmasını sağlayacağı ve onların birbirlerini daha iyi tanımalarına olanak tanıyacağı öngörülmektedir. Sosyal medyanın sürekli güncellenebilmesi, etkileşimli yapısı, aynı anda birçok katılımcıyla iletişim kurma fırsatı sunması ve sanal paylaşım imkanları sağlaması, bu platformları hem bireyler hem de kurumlar için tercih edilen bir araç haline getirmektedir (Güldaş, 2021).

Özetle, sosyal medya platformlarının eğitim öğretim ortamlarında öğretmen ve öğrenciler tarafından kullanılması önemlidir. Toplumsal yaşama bakıldığında sosyal medyanın içerisine doğan yeni neslin adaptesinin kolay olması sebebiyle sosyal medyadaki varlıklarının diğer kuşaklara göre daha yoğun olduğu görülmektedir. Hal böyle olunca sosyal medya kullanım oranının gittikçe yaygınlaşması, bu teknolojilerin eğitsel amaçlı kullanımına ilişkin yapılan araştırmaları önemli kılmaktadır. Sosyal medyanın eğitimle olan ilişkisini araştıran akademik çalışmalar, genellikle eğitim süreçlerinin yeni teknolojik araçlarla dönüşmesi gerektiği üzerine yoğunlaşmakta ve dijitalleşen eğitimde yeni medyanın araçsal katkılarını incelemektedir. Artık yalnızca eğitim ortamındaki katkısının değil, yönetim biçimine ve kurum iletişimine olumlu veya olumsuz etkilerinin de araştırılması gerektiği düşünülmektedir.

2.2.4. Eğitim Ortamında Sosyal Medya Kullanımı

Sosyal medyanın günümüzdeki hayati rolü, eğitim yönetiminde bir araç olarak kullanılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Yönetim, belirli süreçlerin hedefe ulaşmak için yürütülmesi olarak tanımlanırsa, bu süreçlerin etkili, verimli ve rasyonel bir şekilde gerçekleştirilmesi için teknoloji kullanımına ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitimden iş hayatına, iletişimden sağlığa, turizme ve siyasete kadar pek çok alanda sosyal medya ile karşılaşmaktayız. Eğitim kurumlarının sürdürülebilirlik hedeflerini gerçekleştirebilmeleri için, veli ve öğrencilerin ihtiyaçlarına hızla cevap verebilecekleri ve taleplerini anında tespit edebilecekleri sosyal medya platformlarına sahip olmaları oldukça önemlidir.

2.3. Sosyal Medya ve Eğitim İlişkisi

Sosyal medya, insanların bir araya gelerek iletişim kurmalarını ve birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını sağlamak amacıyla geliştirilmiş platformlardır. Başka bir deyişle, arkadaşlar, aile üyeleri veya benzer ilgi alanlarına sahip grupların fikir alışverişinde buldukları alanlar olarak da tanımlanabilirler.

Facebook ve Twitter gibi küresel ölçekte popüler olan sosyal ağlar, eğitim kurumlarının dikkatini çekmiştir. Bu platformlar, geleneksel eğitim-öğretim ortamlarına kıyasla daha etkili bir şekilde çeşitli düzeylerde eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine olanak tanıyabilir. Ayrıca, iletişim ve paylaşımın öğrenme süreçlerinde temel bir rol oynadığı göz önüne alındığında, açık öğrenme için yeni fırsatlar sunmaları da mümkündür. Bu durum, uzmanlık alanlarının diğer kişilerle paylaşımını, deneyimlerin aktarımını ve öğrenenlerin yaratıcı düşünmeye teşvik edilmesini sağlamak için yeni perspektifler sunabilir. Elektronik eğitim alanındaki birçok uzman, sosyal medyanın çağdaş ve etkili öğrenme için elverişli bir ortam oluşturduğunu, öğrencilerin gereksinimlerini karşılayabileceğini ve teknolojik devrimle uyumlu olabileceğini ifade etmektedir (Roblyer vd., 2010).

Sosyal medya, bireylerin eğitim ve öğretim ortamlarında sürekli değişen ve yenilenen bilgilere, istedikleri yerden ve zamanda ulaşmalarına olanak tanımaktadır. Günümüzde bilginin hızla artması ve çeşitlenmesi, tüm bilgilerin bireyler tarafından öğrenilmesini imkansız hale getirmiştir. Bu durum, istenilen bilgiye ihtiyaç duyulan anlarda erişebilme ve bireysel öğrenmenin önemini daha da vurgulamıştır (Bulun vd., 2004). Sosyal medya, güçlü iletişim ve etkileşim imkanları sunması, öğrenme ortamlarını fırsat eşitliği ile kullanıcılara sağlaması ve anında geri bildirim sağlayabilmesi sayesinde önemli bir uzaktan eğitim ve yaşam boyu öğrenme aracı haline gelmiştir (Bozkurt, 2013; Deperlioğlu ve Köse, 2010). Sürekli veri akışı ve bilgiye maruz kalma, sosyal medyayı ve bununla birlikte rastgele öğrenme kavramını da ön plana çıkarmıştır. Çevrimiçi öğrenme ortamları, başlangıçta bilgilerin uzmanlar tarafından aktif bir şekilde aktarılıp, öğrenenlerin pasif alıcılar olduğu bir yapıya dayanıyorken (Kelleci Öztürk ve Tetik, 2015), Web 2.0 teknolojileri ile bu durum köklü bir değişime uğramıştır.

Gelişen teknolojik imkanlar, eğitim kurumlarının çağın gerekliliklerine ayak uydurmasını zorunlu hale getirmiş ve bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamada bu teknolojik ilerlemeler önemli bir rol oynamıştır. Bu gelişmeler, eğitim sisteminin yapısını ve öğrenme-öğretme süreçlerini değiştirmiş, eğitim anlayışını sınıf ortamından çıkararak sosyal, işbirlikçi, yaşam boyu ve informal öğrenme yöntemlerine yöneltmiştir. Sosyal medya sayesinde, iş birliğine dayalı sosyal ve etkileşimli ortamlar oluşmuş ve öğrenme deneyimlerinin hızlı, anlık ve düşük maliyetle gerçekleştirilmesi mümkün olmuştur. Ekici ve Kıyıcı (2012) tarafından yapılan bir değerlendirmeye göre, sosyal medya günümüzde sahip olduğu etkileşim ve iletişim özellikleri ile eğitim alanında önemli bir araç haline gelmiştir. Eğitimde sosyal medyanın kullanılması, esneklik, işbirliği, tekrarlanabilirlik, kolay erişim, düşük maliyet gibi avantajlar sunarken, gizlilik, arkadaşlık ilişkileri ve zaman yönetimi açısından bazı riskler de taşımaktadır. Bu nedenle sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı büyük bir öneme sahiptir. Sarsar vd., (2015), sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerindeki etkisini araştırmışlardır. 2012-2013 eğitim öğretim yılı güz döneminde Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde yürütülen Doktora Formasyon Programı kapsamında 18 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada, ders etkinliklerinde Facebook kullanımının katılımcıların tamamı tarafından olumlu bulunurken, Blog kullanımının ise katılımcıların yarısı tarafından beğenildiği tespit edilmiştir (Yardımcıgel, 2019).

Toğay vd., (2013) tarafından yapılan bir araştırma, meslek yüksekokullarında sosyal medyanın eğitim amacıyla kullanıldığında öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını göstermektedir. Kıcı ve Dilmen (2014), Facebook'un işbirlikli öğrenmedeki rolünü dört farklı üniversitedeki 100 lisans ve yüksek lisans öğrencisi üzerinde incelemişlerdir. Bu çalışmanın sonucunda, sosyal ağların işbirlikli öğrenmeyi desteklediği ve bu platformların işbirlikli öğrenme için uygun bir temel oluşturduğu belirlenmiştir. Ayrıca, Facebook'un araştırma, eleştirel düşünme, tartışma ve sorgulama becerilerini geliştirmede de etkili bir araç olduğu vurgulanmıştır. Öztürk ve Tetik'in (2015) çalışmasında, sosyal ağ destekli bilişim teknolojileri eğitiminin ortaokul öğrencilerinin akademik başarıları üzerindeki etkileri incelenmiş ve sosyal ağ destekli eğitim alan deney grubu öğrencilerinin, yüz yüze öğrenme ortamında eğitim gören kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek başarı gösterdiği tespit edilmiştir. Güler, Şahinkayası ve Şahinkayası (2017) ise, sosyal medya ve ilgili teknolojilerin eğitim alanında kullanılmasının, çocukların dijital çağa uyumlarını sağladığını, gelecekteki teknolojilere hazırlanmalarına yardımcı olduğunu ve sosyal medya ile mobil teknolojilerin eğitim amaçlı kullanımlarının geliştirilmesine olanak tanıyacağını ifade etmektedir. Sosyal medyanın eğitim ortamlarına entegrasyonu, harmanlanmış öğrenmeyi ön plana çıkararak öğrencilerin öğrenme süreçlerini destekleyebilir ve öğrenme çıktılarının kalitesini artırabilir (Karaman vd., 2011; Gülbahar vd., 2010).

Sosyal medyanın bir alt dalı olan çevrimiçi sosyal ağlar, kullanıcılara etkileşimde bulunma fırsatı sunduğu için öğrenciler için öğrenme deneyimlerinin yaşandığı platformlar haline gelmiştir. Bu tür ortamlarda öğrenciler, bilgi sistemleri oluşturma, kişisel bağlantılar kurma ve mevcut ilişkilerini geliştirme imkânı bularak öz yönetimli öğrenme becerilerini artıracırlar. Çevrimiçi sosyal ağlar, hem bireysel hem de grup düzeyinde informal öğrenmeyi teşvik eder. Sosyal medya genellikle informal bir şekilde kullanılsa da, öğrenme süreçlerini desteklemede de büyük bir öneme sahiptir. Örneğin, Whatsapp uygulaması sayesinde öğrenciler arasında ve öğrencilerle öğretmenler arasında iletişim artmakta; etkinlik, ödev ve kaynak paylaşımı yapılabilmektedir. Benzer şekilde, Facebook da akran geri bildirimleri, aktif katılım ve işbirliğine yönelik eğitimsel faaliyetler için etkili bir araç olarak değerlendirilmektedir (Yardımcıel, 2019).

Sosyal medya platformları, eğitimde farklı amaçlarla yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Richardson'ın (2009, Akt. Kocadere ve Aşkar, 2013) belirttiği gibi, bloglar sınıf portalları, bilgi yönetimi, işbirliği ve portföy oluşturma gibi alanlarda etkili araçlar sunmaktadır. Aynı şekilde, vikiler ders ile ilgili içerikler oluşturmak ve grup projelerinde iş birliği yapmak için kullanılabilirken, sosyal imleme (etiketleme) öğretmenler ve öğrencilerin belirli konulara dair kaynakları düzenleyip paylaşmalarına olanak tanıyan verimli bir öğrenme ortamı sağlamaktadır. Bloglar, öğrencilere özgün düşüncelerini paylaşma, kendi öğrenme süreçlerini yönetme ve sunulan bilgileri yorumlama fırsatları sağlar. Günümüzde eğitimde en çok kullanılan araçlar bloglar, vikiler, video paylaşım siteleri ve çevrimiçi sosyal ağlar olup, bu araçların yaygın kullanımı sosyal medyanın eğitimdeki önemini göstermektedir. Ayrıca, sosyal medyanın eğitimde grup çalışmaları oluşturma, öğrencilerin analitik düşünme becerilerini geliştirme, yapılandırmacı bir yaklaşım benimseyerek problem çözme, bireysel gelişim sağlama, sorumluluk üstlenme, sorunları çözme, araştırma yapma ve sorgulama yeteneklerini artırma gibi önemli faydaları bulunmaktadır.

Sosyal medya uygulamaları, kolay ve maliyet açısından uygun kullanımı ile eğitim süreçlerine hızlı bir şekilde entegre edilmiştir. Sosyal medyanın sunduğu olanakların etkili bir şekilde kullanılması, eğitim-öğretim sürecini daha aktif ve yaratıcı hale getirirken öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen ve öğrenci-içerik etkileşimini artırmaktadır. Bu platformlar

sayesinde öğrenenler, içeriklere erişim sağlayabilir ve hatta kendi içeriklerini oluşturma fırsatı bulabilir; böylece dijital okuryazarlık kazanarak okul ile günlük yaşamları arasında bir köprü kurabilirler. Böylelikle, anlamlı eğitim deneyimleri elde edilebilir ve günümüz eğitim sisteminin öğrencilere yönelik anlamlı öğrenme beklentileri karşılanmış olur.

Sosyal medya platformlarının eğitim alanındaki etkilerini araştıran çalışmalara göz atıldığında, en yaygın kullanılan uygulamanın Facebook olduğu görülmektedir. Facebook, öğrenme ortamlarını geliştirmek, iletişim kurmak, derslerde ek araç olarak faydalanmak, iş birliği odaklı öğrenmeyi desteklemek, problem çözme yeteneklerini artırmak, akran desteği sağlamak ve esnek öğrenme ortamları sunmak gibi olanaklarıyla öğrencilere eğitim ve öğrenim süreçlerinde önemli katkılar sağlamaktadır.

Öte yandan, Twitter kullanıcıları takip ettikleri kişilerin paylaşımlarından yeni bilgiler edinebilir. Kendi takip edecekleri kişileri seçerek öğrenme süreçlerini düzenleyebilir ve öz disiplin geliştirebilirler. Ayrıca, öğretmenler derslerde ele alacakları konuları önceden tweet atarak öğrencilerin dikkatini çekebilir ve konular hakkında ön araştırma yapmalarını teşvik edebilir. Bunun yanı sıra, öğretmenler farklı kurumlarda çalışan meslektaşlarıyla mesleki öğrenme toplulukları oluşturarak kaynak, bilgi ve deneyim paylaşımında bulunma imkânına da sahip olabilirler. Tüm bu durumlar, Twitter'ın eğitimde nasıl kullanılabileceğine dair örnekler sunmaktadır.

Sosyal medyanın her zaman ve her yerden erişim sağlayan yapısıyla, eğitimin içeriğini genişletmek ve öğrencileri pasif bilgi tüketicileri olmaktan çıkarıp, aktif içerik üreticilerine dönüştüren sosyal bir süreç olarak kullanımı teşvik edilmelidir. Sosyal medya, geniş kapsamlı yapısı sayesinde yaşam boyu öğrenme, informal öğrenme, iş birlikli öğrenme, sosyal öğrenme ve akran destekli öğrenme gibi çeşitli öğrenme modellerine destek olabilecek bir platform sunmaktadır. Olpak ve Çakmak'a (2010) göre, sosyal iletişim araçları, forumlar, bloglar, podcastler, vikiler, sosyal işaretleme, arama motorları ve sosyal ağlar gibi pek çok araçla, bireyler arasında iletişim sağlamayı, iş birliğini teşvik etmeyi, bilgi paylaşımını ve aktarımını kolaylaştırmayı, kaynakları paylaşmayı ve toplantılar düzenlemeyi mümkün kılmaktadır. Bu özellikler, eğitim sürecine önemli katkılarda bulunmaktadır. Bu bağlamda, dijital yerliler olarak adlandırılan yeni nesil öğrencilere uyum sağlamak, eğitimi etkili şekilde yönlendirebilmek için öğretmenlerin, öğretmen adaylarının ve bu adayları yetiştiren kurumların niteliklerinin yeterli seviyede olması kritik bir öneme sahiptir. Öğretmenler ve öğretmen yetiştiren üniversiteler, yeni çağın eğitim sisteminin gereksinimlerine ayak uyduracak şekilde kendilerini sürekli olarak güncellemelidirler.

2.3.1. Okul Yönetiminde Dijitalleşme ve Sosyal Medya

Yönetimde teknolojinin kullanımı, genel anlamda örgütsel düzeydeki yönetim süreçlerini ve etkinliklerini planlamak, hedefler belirlemek ve bu hedeflere etkili bir şekilde ulaşmak amacıyla uygulamalı bilimlerden ve teknolojik araçlardan faydalanmak olarak tanımlanabilir. Değişen dünya ve gelişen teknoloji ile birlikte yönetim biçimlerinin de teknoloji ile senkron olduğu görülmektedir. Yöneticiler ve öğretmenler, değişen öğrenci dünyasının gereksinimlerine, kurumlarında hızla değişen teknolojiye ve toplumun değişik kesimlerinden gelen isteklere cevap vermelidirler. Sosyal medya kavramının varlığı resmi veya özel kurumlar tarafından tanınır haldedir. Sosyal medya, etkililik düzeyi açısından da önde gelen bir platform olmasından dolayı öğrenimde ve çalışma hayatında da kurumlar tarafından aktif biçimde kullanılmaktadır. Günlük yaşamda olduğu gibi iş yerlerinde de anlık mesajlaşma yoluyla iletişim kurma alışkanlığı giderek yaygınlaşmaktadır. Özellikle sağlık ve eğitim gibi iş birliğinin ve koordinasyonun son derece önemli olduğu alanlarda, WhatsApp gibi uygulamalar,

iletişimi ekonomik, hızlı ve pratik bir şekilde sağlamaktadır. Bu sayede, çalışanlar arasında etkin bir iletişim ağı kurulmakta ve iş süreçleri daha verimli hale getirilmektedir (Gültaş, 2021).

Geleneksel iletişim yöntemleri, kurum dergileri, ilan panoları, basılı materyaller ve yüz yüze toplantılar gibi araçlarla varlıklarını sürdürürken, bireyler sosyal hayatlarında dijital platformlar üzerinden iletişim kurmaya devam etmektedir. Bu bağlamda, çalışanlarla iletişimde bloglar, Instagram, WhatsApp, e-posta ve intranet gibi dijital yöntemler kullanılmaktadır. Özellikle sosyal ağların kullanıcılarının büyük bir bölümünü öğrenciler, öğretmenler ve okul yöneticilerinin oluşturduğu dikkate alındığında, sosyal paylaşım ortamlarının eğitimde etkin bir şekilde kullanılması için fikir ve projelerin geliştirilmesi, değişen teknolojilere uyum sağlamak açısından önemlidir. Araştırmalar, sosyal ağların öğretmenler, akademisyenler, öğrenciler ve kurumlar tarafından kullanıldığını ve bu kullanımın faydalı olduğunu ortaya koymaktadır (Gültaş, 2021).

Araştırmalar, öğretmenlerin internet ve sosyal medya araçlarını örgütsel iletişim aracı olarak değerlendirdiklerini ve eğitim faaliyetlerinde bu araçların kullanımını da kısmen benimsediklerini göstermektedir. Bu bulgular, öğretmenlerin dijital platformların sağladığı avantajlardan faydalanma yönünde bir eğilim içinde olduklarını ortaya koymaktadır (Korkmaz, Güven ve Ünal, 2017). Yani öğretmenler kendi içlerinde iletişimi sosyal medya üzerinden sağlarken aynı zamanda ders işleyişlerinde de sosyal medyadan yararlanmaktadırlar. Öğrencileri ile ödev veya materyal paylaşma, materyalleri internet aracılığı ile derse getirme gibi.

Sosyal medya sayesinde bireyler ve kurumlar, artık sadece mesajları alan taraf olmanın ötesine geçerek, bilgiyi aktif olarak paylaşan konumuna gelmiştir. Öğretmenlerin yanı sıra okul yöneticileri de sosyal medyayı tercih etmektedir. Okul yöneticileri, karar alma süreçlerinde öğretmenlerle sosyal medya aracılığıyla fikir alışverişinde bulunma fırsatı bulmaktadır. Örgütlerde, yapısal ve işleyişle ilgili değişiklikler için karar verme stratejileri kullanılmasının yanı sıra, ortaya çıkabilecek çatışmaların önlenmesi için de bu stratejilerden yararlanılmaktadır. Bu şekilde, öğretmenler fikirlerini ifade ederek sürece dahil edilmiş olmaktadır. Sosyal medya, okul yöneticilerinin düşüncelerini paylaşma ve değerlendirme fırsatını sunarken, aynı zamanda bireyler arasındaki iletişimin de önemli bir unsuru haline gelmektedir. Bu nedenle, örgüt içi iletişim açısından sosyal medyanın incelenmesi gereken bir konu olduğu düşünülmektedir (Gültaş, 2021).

Çağın teknolojisine hakim, çağa uygun bireyler yetiştirmek okulların hedefleri arasındadır. Bu açıdan okul yöneticilerinin çağın teknolojik gelişmelerini yakından takip eden kuruma entegre eden bireyler olmaları yani kurumun “teknolojik lideri” olmaları beklenmektedir. Kendi verimliliğini ve kurumsal verimliliği artırmak amacıyla teknolojiyi okulda etkin bir şekilde kullanan bireylere “teknolojik lider” denilmektedir. Eğitim kurumlarının başında bulunan okul müdürlerinden, bu rolü üstlenmeleri beklenmektedir. Okullarda teknolojinin etkin bir biçimde kullanılabilmesi, büyük ölçüde teknolojiye sağlanan temel destek ve öğrenim için ortak bir vizyonun oluşturulmasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda yöneticiler, öğretmenlerin iş yapış biçimlerini etkileyerek etkili okullaşmayı destekleme potansiyeline sahiptir. Böylece okul müdürlerinin gelişen teknolojiye ayak uydurarak hem eğitim kurumuna giren teknolojik aletleri hem de geliştirilen programları doğru ve etkin biçimde kullanabilmeleri kurum çalışanlarının ve kendinin maruz kalabileceği stresi kontrol edip en aza inmesini de sağlamış olur.

Tabi ki bu değişen iletişim biçimi ve yönetim ortamının avantajı olduğu gibi dezavantajı da olabilmektedir. Sosyal medya üzerinde kullanılan dilin zedeleyici ve yanlış anlamaya müsait olmaması gerekmektedir. Yüz yüze iletişim gibi jest ve mimik taşımayan sosyal medya, yeterince açık ve anlaşılır olmayan bir iletişim anında yanlış anlamalara mahal verebilmektedir. Aynı zamanda sosyal medyanın zaman ve mekan sınırlamasının olmaması gibi özellikleri, mesai saatleri dışında da saat gözetmeksizin mesajlar iletilmesine meydan verebilmekte bunun da özel hayata müdahale olduğu düşünölmektedir. Bununla birlikte bu mecra üzerinden iletilen her bilginin resmiyet taşıdığı izleniminin verilmesi de bir başka olumsuz durum olabilmektedir. Öğretmenlerin görüşlerine göre, kullanılan dijital ortamların hem olumlu hem de olumsuz yönleri bulunmaktadır. Olumlu açıdan bakıldığında, bu ortamlar iletişimi hızlandırmakta ve artırmakta, bilgiye anında erişim imkânı sunmakta ve bireylerin ihtiyaç duydukları bilgilere istedikleri zaman ulaşmalarını sağlamaktadır. Ancak, öğretmenler aynı zamanda bu dijital ortamlarda gereksiz bilgilerin yer alması ve bu bilgilerin resmi bir tebliğ olarak algılanması gibi olumsuz durumların da mevcut olduğunu ifade etmektedir (Avcı, 2019).

Durnalı ve Akbaşlı'ya (2020) göre, okullarda öğretmenlerin teknoloji kullanımı açısından; teknolojinin öneminin anlaşılması, öğretim sürecine entegre edilmesi ve okul çevresiyle iletişimde teknolojik araçların kullanımının teşvik edilmesi için okul müdürlerinin yönlendirici bir tutum sergilemeleri gerekmektedir. Bu tutum, meslektaşlar arasında bilgi ve deneyim paylaşımını teşvik eder. Sonuç olarak, iş süreçlerinin geliştirilmesi, bilişim teknolojilerinin etkin bir şekilde bilgi paylaşımında kullanılması, etkili bir bilgi paylaşım sisteminin oluşturulması, bireysel bilgilerin örgütsel bilgi haline dönüştürülmesi ve örgütsel bilginin bireylere ulaşması gibi unsurları beraberinde getirir. Böylece, en iyi uygulamaların paylaşılmasını içeren bu süreç, okullarda bilgiye erişim düzeyinde bir artışa neden olmaktadır şeklinde bir sonuca ulaşmak mümkündür.

2.3.3. Öğretmenlerin Sosyal Medya Kullanımı

Öğretmenlerin büyük bir kısmı sosyal medya platformlarını aktif bir şekilde kullanmaktadır; bunların %90'ı mesleki yaşamlarında sosyal ağlardan yararlanmaktadır (Moran, 2011). 2009 yılında gerçekleştirilen bir başka araştırmada, 50 Amerikan üniversitesindeki 4600 öğretmene sosyal medyanın eğitimde nasıl kullanılacağıyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Bu araştırmada, öğretmenlerin %80'inden fazlası sosyal medya tekniklerini nasıl kullanacakları konusunda bilgi sahibi olmadıklarını ya da Wiki, bloglar, Google belgeleri ve video konferans gibi araçları kullanmadıklarını belirtmişlerdir. 2010 yılına ait ulusal çalışmalarda ise öğretmenlerin çoğunluğunun hâlâ geleneksel yöntemlerle ders işledikleri ve sosyal medya ile öğretim konusundaki deneyim eksikliklerinin devam ettiği vurgulanmıştır (Alabanı, 2017). Bosch'un Cape Town Üniversitesi'nde gerçekleştirdiği araştırmada, sosyal medyanın eğitim ve öğretimde kullanımıyla ilgili bazı zorluklar yaşanmasına rağmen, Facebook'un öğrenme ve öğretim süreçlerine olumlu katkılarda bulunduğu ve özellikle küçük sosyal grupların oluşturulmasında yararlı olduğu vurgulanmıştır (Bosch, 2009). Başka bir çalışmada ise öğretmenlerin sosyal medya bağımlılığı ele alınmıştır. Bu araştırmada, Facebook'un öğretmenlerdeki bağımlılık düzeyini ölçmek için kullanıldığı belirlenmiştir. Sonuçlar, erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere oranla daha fazla bağımlılık gösterdiğini ortaya koymuştur (Alabanı, 2017).

Johnson (2014), eğitimcilerin cep telefonları aracılığıyla sosyal medyayı kullanma şekilleri ve bunun öğrenme üzerindeki etkileri hakkında bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri'nin Louisiana eyaletinde 240 ortaokul öğretmeni yer almış ve cep telefonlarıyla sağlanan iletişimin derslerde öğrencilerin katılımını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Abdul Razak, Nihal ve Musharraf (2013) ise, sosyal medyanın eğitim sürecine ne kadar entegre edilebileceğine dair bir çalışma yürütmüşlerdir. Araştırmacılar, Bilgisayar Bilimleri ve Bilişim Teknolojileri bölümünden 50 erkek ve kadın öğrenciden ve 5 öğretim üyesinden oluşan bir örneklem ile veri toplamak amacıyla betimsel bir yöntem kullanmışlardır. Anket ve mülakatlar aracılığıyla elde edilen veriler analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular şunlardır:

- Sosyal medya, öğrenciler arasındaki iletişim düzeyini artırma potansiyeline sahiptir.
- Sosyal ağlar, eğitim sürecine yüksek oranda dahil edilebilir ve öğrenciler arasında akademik iletişimi etkileyebilir.

2.4. Öz-yeterlilik

Öz-yeterlilik, bireylerin belirli hedeflere ulaşmak amacıyla eylemlerini yönlendirme ve gerçekleştirme kapasitelerine olan inançları olarak tanımlanır (Bandura, 1991). Bu çok yönlü kavram, insanların planları, istekleri ve bağlılıkları üzerinde doğrudan ya da dolaylı etkilerde bulunur (Bandura, 1997). Öz-yeterlilik, bireylerin öğrenme ve uygulama süreçleriyle tanımlanan hedeflere ulaşmak için gerekli becerilere sahip olduklarına dair algıları olarak ifade edilmektedir (Pintrich ve Schunk, 2002). Kısaca, öz-yeterlilik, bir kişinin belirli amaçlara ulaşmak için sahip olduğu bireysel inançtır ve yaşamın birçok alanında önemli bir role sahiptir. Özellikle eğitim bağlamında, öğretmenlerin kendilerine güvenmeleri ve potansiyellerini fark etmeleri, etkili bir öğretim gerçekleştirmeleri için kritik öneme sahiptir. Öğretmenlerin, öğrencilerine başarılı bir şekilde rehberlik edebilmeleri için gerekli bir duygu olarak karşımıza çıkar (Ormrod, 2006). Öğretmenlerin öz-yeterlilik düzeyi ile eğitimcilerin "yetkinlik" kavramı arasındaki ayrım, genellikle öğretmenlerin temel öğrenme ve yetenekleri arasındaki farklılıkları anlamayı gerektirmektedir. Bir eğitimcinin kendi öz-yeterlilik düzeyi, ustalık öğrenme ve kapasitelerin etkili bir şekilde kullanılması ile doğrudan ilişkilidir. Öte yandan, düşük öz-yeterlilik ise temel bilgilerin ve yeteneklerin uygulanabilirliğini sorgulamakta ve bu durumu kontrol altında tutmaktadır (Gavora, 2010).

2.4.1. Öz-yeterliliğin Avantajları

Yüksek yeterlilik seviyesine sahip eğitimciler, öğretim stratejilerini güçlendirmeye yönelik yeni yöntemler denemekte ve çeşitli stratejiler araştırmaktadırlar (Allinder, 1994). Öğretmenlerin öz-yeterlilik düzeyleri, pedagojik çıktuları üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Sınıf içi etkinliklere ve yetkili fizibiliteye katılarak: (a) gerekli yetkinlikleri yerine getirme ve eğitim sürecine harcanan zamanı etkili bir şekilde yönetme becerilerini kazanabilirler; (b) örgütsel görevleri yerine getirerek ekip çalışmasına katkıda bulunma yeteneklerini geliştirebilirler (Friedman ve Kass, 2002). Öz-yeterlilik, teknoloji kullanımını da önemli ölçüde etkilemektedir. Eğitimcilerin yeniliklere ilişkin inançları oldukça yüksektir ve dersleri uygulayan kişiler olarak yeniliklerin nasıl kullanılacağına genellikle onlar karar vermektedir. Bu nedenle, öğretmenlerin öz-yeterlilik düzeyleri, etkili bir öğretmen olma sürecinde kritik bir öneme sahiptir (Albion, 1999). Öğrenciler, açık uçlu sorularla yönlendiren, araştırmaya teşvik eden ve yüksek öz-yeterlilik düzeyine sahip öğretmenlerden daha fazla bilgi edinme eğilimindedirler; bu öğretmenlerin görevlerindeki sürekliliği de daha yüksektir (Alabanı, 2017: 10).

Öz-yeterliliğe sahip öğretmenler, eğitsel etkinlikleri gerçekleştirme ve derslerinde motivasyon artırıcı unsurları kullanma konusunda daha heveslidirler. Ayrıca, yüksek öz-yeterlilik düzeyine sahip öğretmenler, yeni fikirlere daha açık olup, gelişmeleri anlama konusunda daha kararlıdır (Tschannen-Moran ve Hoy, 2001).

2.5. Öğretmen Öz-yeterliliği

Öz-yeterlilik, belirli bir bağlamda öğretmenin, gerekli eylemleri başarıyla planlama ve uygulama kapasitesine duyduğu güven olarak tanımlanmıştır (Tschannen-Moran, 1998). Bozdoğan (2014) tarafından İngilizce dil eğitimi alanında yapılan bir çalışmada, öz-yeterliliği etkileyen faktörler incelenmiştir. Araştırmaya 241 öğretmen katılmış ve sonuçlar, öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamalarının öz-yeterliliklerini olumsuz etkilediğini göstermiştir. Ancak bilgisayarların kullanımı ve bu alandaki deneyimlerin, öğretmenlerin öz-yeterliliklerine olumlu katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

Orta Amerika'daki bir Amerikan kolejinde ve Türkiye'deki bir büyük kolejde hizmet öncesi öğretmenlerin yetkinliklerini karşılaştıran bir başka çalışmada ise, ABD'deki öğretmenlerin bilimsel temellere dayalı becerilerinin, Türk öğretmen adaylarına kıyasla daha gelişmiş olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma, iki ülke arasında önemli farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur (Çakiroglu ve Boone, 2005). Farah (2011), öğretmenlerin teknolojiyle ilgili öz-yeterliliklerini etkileyen unsurları inceleyen bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmaya, çeşitli teknoloji öz-yeterlilik seviyelerine sahip 9 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın bulguları, bireysel, davranışsal ve doğal faktörlerin teknoloji öz-yeterliliğini şekillendirdiğini göstermektedir.

2.5.1. Öğrenci Katılımında Öz-yeterlilik

Öğrencilerin öğrenme çıktılarının iyileştirilmesi ve derse katılımın artırılması, onların gelecekteki yaşamları ve topluma olan katkıları açısından önemli bir gerekliliktir. Bu nedenle, bu sürecin iyi bir planlama ile gerçekleştirilmesi büyük önem taşır (Uden, 2014). Öğrencilerin katılımını artırmada öğretmen etkinliğini değerlendirmek amacıyla SITES (Vasquez, 2008) tarafından sunulan sekiz soru bulunmaktadır:

1. Öğrencilerin okulda başarılı olmaları için kendilerine güven duymalarına nasıl yardımcı olabilirsiniz?
2. Öğrencilere öğrenmenin faydalarını anlatmak için ne kadar destek sağlayabilirsiniz?
3. Düşük motivasyona sahip öğrencilere ilham verme konusunda ne kadar etkili olabilirsiniz?
4. Ebeveynlere, çocuklarının okulda başarılı olabilmesi için ne ölçüde yardımcı olabilirsiniz?
5. Öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine nasıl katkıda bulunabilirsiniz?
6. Farklı ve yenilikçi düşüncelerini sağlamak için ne kadar destek verebilirsiniz?
7. Öğrencilerin düşüncelerini anlamada ne kadar yetkin olduğunuzu düşünüyorsunuz?
8. Başarısız olan öğrencileri ne derece cesaretlendirebilirsiniz?

Öğrenci katılımı, dört farklı boyutta incelenmektedir: katılım düzeyi, beceriler, duygusal etkileşim ve performans. Beceri boyutu, öğrencilerin not alması, derslere düzenli olarak katılması ve verilen ödevleri zamanında tamamlama gibi etkinliklerle ilişkilidir. Duygusal katılım ise, öğrencinin öğrenme isteği, edindiği bilgileri günlük yaşamına entegre etme çabası ve dersi daha ilgi çekici hale getirmek için çeşitli yollar arama gibi tutumları kapsamaktadır. Sınıfta el kaldırma, soru sorma ve tartışmalara katılma gibi etkileşimli davranışlar da bu kategoriye dahildir. Performans boyutu ise öğrencinin dışsal motivasyona

dayalı faktörlerle, örneğin yüksek not alma ve sınavlarda başarılı olma gibi hedeflerle ilgilidir. Bu faktörler, öğrencilerin derslere katılım becerilerini yansıttığı için akademik öz-yeterlik ile bağlantılı görünmektedir (Alabanı, 2017).

Beceri katılımı, örneğin not alma, metin okuma ve pedagojik kaynaklar kullanarak bilgiyi test etme gibi davranışlar, öğrencilerin quiz performanslarıyla pozitif bir ilişki içindedir. Ayrıca, performansa yönelik hedefler belirleyen öğrencilerin, akademik başarılarını olumlu yönde tahmin etme eğiliminde oldukları da çeşitli çalışmalarda tespit edilmiştir. Duygusal katılımın (öğrenme isteği ve dersten keyif alma) daha iyi öğrenme çıktılarıyla ilişkili olduğu söylenebilir.

Öğrenci katılımıyla ilgili diğer önemli bileşenler arasında, öğretim yönetimi ve bu yönetimin sınıfta etkilediği faktörler yer almaktadır. Bu faktörler, öğrenci devamlılığı sağlama, ders bırakma ve tükenmişlik gibi durumları kapsayabilir. 631 öğretmenden elde edilen veriler, toplumsal cinsiyet ve sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir (Martin vd., 2012). Türkiye'de 185 öğretmenle yapılan başka bir araştırma ise öğretmenlerin yüksek düzeyde öz-yeterliliğe sahip olduğunu ve bu öz-yeterliliğin öğretmenlerin deneyimlerinden etkilenmediğini ortaya koymuştur. Aynı zamanda, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile öz-yeterlilik arasında pozitif bir ilişki olduğu da tespit edilmiştir (Yılmaz ve Cavas, 2008).

2.6. Öğretim Stratejilerinde Öz-yeterlilik

SITES araştırmasında öğretmenlerin yeterliliğini değerlendiren sekiz soru bulunmaktadır (Vasquez, 2008).

1. Bir değerlendirme stratejisinden ne kadar yararlanabilirsiniz?
2. Öğrenciler kafa karışıklığı yaşadığında ne kadar iyi açıklama yapabilir veya bir örnek sunabilirsiniz?
3. Öğrencileriniz için büyük çaplı araştırmalar ne kadar yapabilirsiniz?
4. Sınıfta bir B planını ne kadar başarılı bir şekilde uygulayabilirsiniz?
5. Zor sorulara ne kadar iyi cevap verebilirsiniz?
6. Derslerinizi öğrencilerin seviyelerine uygun hale getirmek için ne derece değiştirebilirsiniz?
7. Öğrencilerinizin anlattığınız konuyu anlamalarını ne kadar sağlayabilirsiniz?
8. İleri seviyedeki öğrenciler için ne kadar uygun aktiviteler hazırlayabilirsiniz?

Marzano vd., (2003), etkili öğretim stratejilerini belirlemişlerdir. Bu stratejiler arasında “benzerlik ve farklılıkların belirlenmesi; özetleme ve not tutma; çabayı teşvik etme ve ödüllendirme; ödev verme ve uygulama yaptırma; iş birliğine dayalı öğrenme; hedef belirleme ve geri bildirim verme; tahminlerde bulunma ve test etme; işaretler verme, soru sorma ve teşvik etme” yer almaktadır. Not alma ve özetleme, etkili öğretim yöntemlerinden biridir ve öğrencilerin öğrendiklerini pekiştirmeleri için gerekli temel bir süreçtir. Ayrıca, çabanın teşvik edilmesi ve ödüllendirilmesi de etkili bir öğretim stratejisidir. Öğretmenlerin, öğrencilerin çabalarını fark etmeleri ve sınıfta onları motive etmeleri önemli bir rol oynamaktadır. Bunun yanında, öğretmenlerin derslerde hedefleri net bir şekilde belirlemeleri, öğrencilerin başarı ve motivasyonlarını artırdığı belirtilmiştir (Alabanı, 2017).

İran'da yapılan bir araştırma, İngilizce öğretmenlerinin öz-yeterliliklerinin, dil bilgisi düzeyleriyle bağlantılı olduğunu ortaya koymuştur. Aynı zamanda, öğretmenlerin derslerine ne kadar istekli oldukları, derslerde kullandıkları iletişim temelli yöntemlerle de doğrudan ilişkilidir (Eslami ve Fatahi, 2008).

2.7. Sınıf Yönetiminde Öz-yeterlilik

OSTES kapsamında, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerini değerlendiren sekiz soru bulunmaktadır (Vasquez, 2008).

1. Sınıfınızdaki olumsuz davranışları ne kadar kontrol edebilirsiniz?
2. Öğrencilerinizi, ders dışı kurallara uymaları konusunda ne derece motive edebilirsiniz?
3. Sorunlu ve öfkeli öğrencileri ne ölçüde sakinleştirebilirsiniz?
4. Her öğrenci grubuyla sınıf içi bir düzen kurmayı ne kadar başarabilirsiniz?
5. Bir öğrencinin dersin akışını tamamen sabote etmesini ne kadar önleyebilirsiniz?
6. Sınıfta isyankar öğrencilere karşı ne kadar etkili bir şekilde tepki verebilirsiniz?
7. Öğrencilere, davranışlarına ilişkin beklentilerinizi ne kadar açıkça ifade edebilirsiniz?
8. Aktivitelerin sorunsuz bir şekilde yürümesi için programlamayı ne kadar iyi yapabilirsiniz?

Toplum ve eğitim sistemi önemli değişimler geçirmiş olsa da, sınıf yönetimi hâlâ öğretmenler için zorlu bir sorumluluk olarak görülmektedir (Evertson, 2001). Wong ve Wong (2009) ise, sınıf yönetiminin öğretmenin yeteneklerini yansıtan bir unsur olduğunu vurgulamakta, bu bağlamda öğrencilerden beklentiler belirleme ve onları öğrenme süreçlerine katma gibi becerilerin bu kapsama girdiğini ifade etmektedir.

Barfield ve Burlingame (1974), öğretmen yeterlilikleri ve sınıf yönetimi üzerine yaptıkları araştırmada, uygulama yeteneği zayıf olan öğretmenlerin, öğrencilerin inanç sistemlerini etkilemede zorluk yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Buna karşılık, yüksek uygulama gücüne sahip öğretmenlerin öğrencilerin özgüvenlerini artırmada, kendi kendine yetme yeteneklerini geliştirmede ve zorunlu çalışmalara katılım sağlamada daha başarılı olduklarını bulmuşlardır. Ashton ve Webb (1986), düşük öz-yeterliliğe sahip öğretmenlerin sınıf yönetiminde kontrol sağlamalarının gerekliliğinin altını çizmiştir.

Hickson (2017), öğretmenlerin öz-yeterliliklerini yeniliklerle birleştirmeleri gerektiğini belirtmiştir. 2013'te yapılan bir araştırmaya göre, sosyal medyanın öğretim amacıyla kullanımı, genel kullanımının gerisinde kalmıştır. Ancak, son yıllarda eğitim amaçlı sosyal medya kullanımında artış gözlemlenmiştir. Çalışmada, öğretmenlerin büyük bir kısmının sosyal medya kullanımına dair bilgi sahibi olduğu ortaya çıkmıştır. Bulgular, öğretmenlerin sosyal medyayı ayda birkaç kez kullandıklarını göstermektedir (Alabanı, 2017).

3. SONUÇ

Öğretmenler okul yönetiminde sosyal medya kullanımını, teknolojiye dayalı olumlu bir adım olarak değerlendirmektedir. Sosyal medyanın yönetimde kullanılmasının faydalarını; zaman kazandırma, kırtasiye israfını önleme ve pratiklik sağlama olarak sıralamak mümkündür. Şahin ve Üstüner'in (2018) yaptığı bir araştırmada, okul yöneticilerinin genelde sosyal medyayı zaman kaybı olarak görmesi dikkat çekici bir bulgu olarak öne çıkmıştır. Bu durum, yöneticilerin sosyal medya hesaplarını yalnızca okulun çıkarına yönelik kullanmayı

onayladıkları, ancak sohbet amaçlı kullanımına sıcak bakmadıkları sonucunu doğurmuştur. Anlaşıldığı üzere, sosyal medya gibi teknolojik araçlar hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin rollerinde etkili olmaktadır (Köse vd., 2017). Ayrıca, kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere kıyasla; sosyal ve sayısal branşlardaki öğretmenler, spor ve sanat branşlarındakilere göre, sosyal medyanın okul yönetiminde kullanımına daha olumlu bakmaktadırlar. Bunun yanı sıra, kıdemli öğretmenler, genç meslektaşlarına kıyasla ve lisansüstü mezunu öğretmenler, lisans mezunlarına göre, sosyal medya paylaşımlarının yöneticilerin algılarını daha fazla etkilediğini düşünmektedir.

Öğretmenlerin okul yönetiminde sosyal medyanın kullanılmasına yönelik olumlu görüşlerinin, okulların teknoloji tabanlı yönetim sistemine uyum sağlaması açısından önemli olduğu unutulmamalıdır. Günümüz "bilgi çağında" diğer birçok kurum gibi okullar da iletişimi teknolojiye dayalı olarak yürütmektedir. Ayrıca, araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyal medyanın okul yönetiminde kullanılmasına dair olumlu görüşleri, Covid-19 pandemisi gibi olağanüstü durumlarda iletişimde daha hazırlıklı olmanın da bir avantaj sağladığını ortaya koymaktadır.

Şahin ve Üstüner'in (2018) çalışmasında, araştırmaya katılan öğretmen görüşlerinden görev yaptıkları okullarda mesai günü, mesai saati dışında ve ders esnasında sosyal medya yolu ile yönetsel mesajlar aldıkları anlaşılmaktadır. Katılımcı öğretmenlerin yaklaşık yarısı bu durumdan rahatsızlık duymazken bir kısmı rahatsızlık duymakta ve bir kısmı da kısmen rahatsızlık duymaktadırlar. Bu durumdan hareketle, araştırmaya katılan öğretmenlerin okul yönetiminde sosyal medyanın iletişim aracı olarak kullanılmasını kanıksadığı; zamandan ve mekandan bağımsız, her zaman ve her yerde iletişime açık oldukları çıkarımı yapılabilir. Araştırmada bu durum katılımcı öğretmenlerin bilgi çağı gereklerine yönelik yüksek farkındalık düzeyine sahip olmaları ile ilişkili olabileceği değerlendirilmiştir. Bu farkındalık düzeyinin ise öğretmenlerin aktif birer sosyal medya kullanıcısı olmalarıyla alakalı olabileceği belirtilebilir. Ancak bu noktada unutulmaması gereken, okul yöneticilerinin sosyal medyayı dozajında kullanması; bu dozaj aşıldığında yönetsel bazı sorunlara yol açabileceği unutulmamalıdır. Nitekim Keklik, Kılıç ve Yıldız (2014) ile Palladan'ın (2018) çalışmaları, bu durumu destekler niteliktedir. Gülaslan (2018), bu konuda sosyal medya yönetimini sağlamak üzere kurum bünyesinde yönlendirici bir dokümana ihtiyaç olduğuna işaret etmiştir. Bu itibarla okul yönetiminde sosyal medya kullanım esaslarını okuldaki tüm paydaşlarla birlikte belirlemek ve bunu deklere etmekte yarar olduğu belirtilebilir.

Okul yönetiminde sosyal medyanın kullanım şeklinde yönelik öğretmen görüşleri demografik perspektiften ele alındığında; yönetimin gönderdiği sosyal mesajlara araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre; kıdemli öğretmenlerin ise daha düşük kıdemlilere göre daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada bu durumun kuşak özellikleriyle ilgili olabileceği değerlendirilmiştir.

Sosyal medyanın yönetim aracı olarak kullanılmasının öğretmenlerdeki psikolojik yansımalarına dair görüşler demografik perspektiften ele alındığında; kadın öğretmenler, erkeklere göre; kıdemli öğretmenler daha düşük kıdemlilere göre ve lisansüstü mezunları da lisans mezunlarına göre psikolojik açıdan daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre; kıdemli öğretmenlerin ise daha düşük kıdemlilere göre daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada bu durumun kuşak özellikleriyle ilgili olabileceği değerlendirilmiştir.

Okul yöneticilerinin, sosyal medya aracılığıyla gönderdikleri mesajların muhatapları yasal ve psikolojik açıdan rahatsız etmemesi için dil ve üslubuna dikkat etmelerinde yarar vardır. Okul yöneticilerinin sosyal medya aracılığıyla gönderdiği mesajların, alıcıların özel zaman dilimlerini ve mahremiyetlerini göz önünde bulundurarak, mesai saatleri dışında, geç saatlerde veya ders saatlerinde gönderilmemesine dikkat etmeleri faydalı olacaktır. Ülkemizde okul yöneticileri öğretmenler arasından seçildiği için, hem yöneticilerin hem de öğretmenlerin sosyal medya kullanım becerilerini artırmak amacıyla Eğitim Fakülteleri müfredatlarına medya okuryazarlığı dersinin eklenmesi önemli bir adım olacaktır. Sosyal medyanın çağın gereklilikleri arasında yer almasının yanı sıra, olağanüstü durumlar-savaşlar, doğal afetler ve pandemiler gibi-sırasında okul yönetiminde nasıl kullanıldığını ve bunun öğretmenler, öğrenciler ve veliler üzerindeki etkilerini araştırmak da anlamlı bir çalışma olacaktır.

Ayrıca, sosyal medyanın hem çağın getirdiği bir ihtiyaç olarak hem de olağanüstü durumlarda bir yönetim aracı olarak kullanımını üzerine, okul müdürleri ve müdür yardımcıları açısından etkilerinin incelenmesi de önem taşımaktadır.

REFERENCES

- Akın, H. (2021). Liderlik. N. Cemaloğlu ve M. Özdemir (Ed.), *Eğitim Yönetimi* (4. Baskı) içinde (s.131-160). Pegem Akademi.
- Alabanı, W.M. (2017). *Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Kullanımları İle Öğretmen Öz-Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Albion, P.R. (1999). Self-efficacy beliefs as an indicator of teachers' preparedness for teaching with technology. Retrieved August 10, 2012 from http://eprints.usq.edu.au/6973/1/Albion_SITE_1999_AV.pdf.
- Allinder, R. M. (1994). The relationships between efficacy and the instructional practices.
- Arabacı, İ. (2022). *Eğitim Örgütlerinde Stratejik Planlama* (2. Baskı). Pegem Akademi.
- Aren, Karbiniski.(2010) *Facebook and the technology revolution*, N,Y Spectrum Publications.
- Avcı, E. (2019). *Okul Yönetiminde Kullanılan Dijital İletişim Araçlarının Öğretmen Ve Yönetici Üzerindeki Memnuniyet Algısı*.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. Macmillan.
- Bosch, T. E. (2009). Using online social networking for teaching and learning: Facebook use at the University of Cape Town. *Communicatio: South African Journal for Communication Theory and Research*, 35(2), 185-200.
- Bozdoğan, D., & Özen, R. (2014). Use of ICT Technologies and Factors Affecting Pre-Service ELT Teachers' Perceived ICT Self-Efficacy. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 13(2), 186-196.
- Bozkurt, A. (2015). Mobil Öğrenme: Her Zaman, Her Yerde Kesintisiz Öğrenme Deneyimi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 65-81.
- Bulun, M., Gülнар, B. ve Güran, S. (2004). Eğitimde Mobil Teknolojiler. *The Turkish Online Journal of Educational Technoogy*, 3(2), 165-169.
- Çakiroğlu, J., Çakiroğlu, E., & Boone, W. J. (2005). Pre-service teacher self-efficacy beliefs regarding science teaching: A comparison of pre-service teachers in Turkey and the USA. *Science Educator*, 14(1), 31.
- Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri Ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı. *Akademik Bilişim Konferansı: Bildiriler* (2010) , 337-342.

- Durnalı, M., & Akbaşlı, S. (2020) *Okul Müdürleri Teknolojik Liderlik*.
- Eslami, Z. R., & Fatahi, A. (2008). Teachers' Sense of Self-Efficacy, English Proficiency, and Instructional Strategies: A Study of Nonnative EFL Teachers in Iran. *TESL-EJ*, 11(4), n4.
- Evertson, C. M. (n.d.). Classroom management—creating a learning environment, setting expectations, motivational climate, maintaining a learning environment, when problems occur. Retrieved from.
- Farah, A. C. (2011). Factors influencing teachers 'technology self-efficacy: a case study (Doctoral dissertation, Liberty University).
- Finson, K.D. 2002. Drawing A Scientist: What We Do And Do Not Know After Fifty Years Of Drawings. *School Science And Mathematics*, 102: 335-345.
- Friedman, I. A & Kass, E. (2002). Teacher self-efficacy: A classroom-organization conceptualization. *Teaching and Teacher Education*, 18, 675-686.
- Gavora, P. (2010). Slovak pre-service teacher self-efficacy: Theoretical and research considerations. *The New Educational Review*, 21(2), 17-30.
- Gültaş, Ş. (2021). *Okul Yönetim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Gürsoy Pakkan, B., & Topuz Savaş, A. (2021). Covid-19 Pandemisi Döneminde Kurumsal İletişim Aracı Olarak Sosyal Medya: Özel Okulların Instagram Hesaplarına Yönelik İçerik Analizi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder)*, 9(2), 877-910.
- Karaman, S., Yıldırım, S. ve Kaban, A. (2008). Öğrenme 2.0 Yaygınlaşıyor : Web 2.0 Uygulamalarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Araştırmalar Ve Sonuçları. XIII. Türkiye 'de İnternet Konferansı Bildirileri. Ankara, Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Kesim, B. (2022). *Okul Kültürü Çerçevesinde Bir İletişim Aracı Olarak Okullarda Sosyal Medya Kullanımı*, Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Konuk, N., & Güntaş, S. (2019). Sosyal medya kullanımı eğitimi ve bir eğitim aracı olarak sosyal medya kullanımı. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 3(4), 1-25.
- Korkmaz, Ö. G. E. V., Güven, O. Ş., & Ünal, O. A. (2017). Örgütsel İletişim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı, Beyşehir Eğitim Sektörü Örneği Öz.
- Martin, N. K., Sass, D. A., & Schmitt, T. A. (2012). Teacher efficacy in student engagement, instructional management, student stressors, and burnout: a theoretical model using in-class variables to predict teachers' intent-to leave. *Teaching and Teacher Education*, 28(4), 546-559.
- Mecheel, Vansoon,. (2010) *Facebook and the invasion of technological communities*, N.Y, Newyork.
- Moran, M., Seaman, J., & Tinti-Kane, H. (2011). Teaching, Learning, and Sharing: How Today's Higher Education Faculty Use Social Media. Babson Survey Research Group. of special education teachers and consultants. *Teacher Education and Special Education*, 17, 86-95.
- Olpak, Y.Z. ve Çakmak, E. K. (2009). E- Öğrenme Ortamları İçin Sosyal Bulunuşluk Ölçeğinin Uyarılma Çalışması. *Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 142-160.

- Ormrod, J. E. (2006). Study Guide and Reader to Accompany "Educational Psychology-Developing Learners,". Pearson, Merrill Prentice Hall.
- Özmen, F., Aküzüm, C., & Sünkür, M. (2012). Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği. *Education Sciences*, 7(2), 496-506.
- Özmen, F., Aküzüm, C., & Sünkür, M. (2012). Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği. *Education Sciences*, 7(2), 496-506.
- Özmen, F., Aküzüm, C., & Sünkür, M. (2012). Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği. *Education Sciences*, 7(2), 496-506.
- Öztürk- Kelleci, Ö. ve Tetik, E. (2015). Sosyal Ağ Destekli Bilişim Teknolojileri Eğitiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi. *NWSA- Educational Sciences*, 10 (3), 151- 168.
- Pintrich, P. R., & Schunk, D. H. (2002). Motivation in education: Theory, Research, and Applications, Second Edition, Merrill Prentice Hall, Columbus, Ohio.
- Roblyer, M. D., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J., & Witty, J. V. (2010). Findings on Facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. *The Internet and higher education*, 13(3), 134-140.
- Tschannen-Moran, M., & Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, Vol. 17, pp. 783-805.
- Uden, J. M. (2014). The teacher as linchpin: the teacher's perspective on student engagement. *Universiteit Twente*.
- Vasquez, A. (2008). Teacher efficacy and student achievement in ninth and tenth grade reading: A multilevel analysis. ProQuest.
- Vasquez, A. (2008). Teacher efficacy and student achievement in ninth and tenth grade reading: A multilevel analysis. ProQuest.
- Vasquez, A. (2008). Teacher efficacy and student achievement in ninth and tenth grade reading: A multilevel analysis. ProQuest.
- Yardımcı, E. (2019). *Eğitim Bilimleri Anabilimdalı Ortaokul Öğretmenlerinin Sosyal Medya Kullanım Amaçları İle Akıllı Telefonla İnfomal Öğrenme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Yılmaz, H. and Cavas, P. H. 2008. The effect of the teaching practice on pre-service elementary teachers' science teaching efficacy and classroom management beliefs. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 4 (1): 45-54.
- Zengin, A. Y. (2022). *Hizmet İşletmelerinde Sosyal Medya Pazarlaması Yönetici Uygulamaları*. Gazi Kitapevi.